

Symposium voor de ondernemende manager

Belangrijk symposium voor iedereen die in musea werkzaam is of met beleid ten aanzien van musea te maken heeft: “Zelfstandig, maar niet alleen!”

Datum en plaats: maandag 4 juni, Museum voor Communicatie, Zeestraat 80-82, Den Haag. Het programma begint om 10 uur en wordt om 16.30 met een borrel afgesloten.

Een unieke kans om mensen uit de culturele wereld te spreken!

Aanmelden kan nog: via email (info@virtuoos.nl) of telefonisch (06 5241 5660)

“Ik twijfel aan het nut van verzelfstandiging. Het is een onderwerp waarover al veel eerder een studiedag georganiseerd had moeten worden” – Rik Vos, voormalig directeur Instituut Collectie Nederland (ICN)

“De verzelfstandiging van musea was een novum in Europa! Kijk naar het succes van het Deltaplan en de omvang van de verbouwingen van musea” – Steven Engelsman, directeur Rijksmuseum voor Volkenkunde Leiden.

Deze en andere mensen uit de museale wereld komen aan het woord op het symposium “Zelfstandig, maar niet alleen!”, dat zal plaatsvinden op maandag 4 juni in het Museum voor Communicatie te Den Haag. Dit unieke evenement, waaraan ook een museale bedrijvenbeurs is verbonden, wordt georganiseerd door MuseumService en mogelijk gemaakt door Virtuoot B.V., organisatieadviseurs en interim managers te Groningen.

Maar deze dag is niet alleen een discussie over verzelfstandiging, ja of nee. Het gaat ook over de vraag hoe een museum, groot, middelgroot of klein, moet overleven in een tijd waarin marktwerking hoeksteen lijkt te zijn geworden van rijks, gemeentelijk en provinciaal beleid ten aanzien van cultuur en musea. In dat kader past ook een nadere bezinning op *cultural governance*, op de manier waarop musea, al dan niet verzelfstandigd, bestuurd kunnen en moeten worden.

Het programma en een uitgebreide toelichting daarop treft u hierbij aan. Inmiddels hebben al veel deelnemers zich per mail (info@virtuoos.nl) aangemeld. Als u dat ook doet komt u, naast collega's uit verschillende grote en kleine musea, in ieder geval stafmedewerkers van de **directie Cultureel Erfgoed van het Ministerie van OC&W** tegen, maar ook medewerkers van **SenterNovem** (Ministerie van Economische Zaken), de **Inspectie Cultureel Erfgoed**, van het **Instituut Collectie Nederland**, de **Mondriaan Stichting**, de **Nederlandse Museumvereniging**, de **Vereniging Rijksge subsidieerde Musea**, en provinciale museumconsulenten en ambtenaren cultuur van verschillende grote en kleine gemeenten.

Aan de bedrijvenbeurs doen 20 bedrijven mee. U denkt: die betalen daar vast stevig voor, want er is een commercieel belang. Dat belang is er uiteraard voor die bedrijven, want u bent een potentiële klant. Maar ze sponsoren niets. De bedrijven die meedoen leveren met hun aanwezigheid een ideële bijdrage aan een dag waarop de mensen die er in de museale wereld toe doen met elkaar kunnen spreken over actuele kwesties binnen hun sector. Daarmee is in de eerste plaats uw belang gediend.

Omdat het ook u om de inhoud gaat, reken ik op uw komst.

Marie Christine van der Sman

Programma-overzicht

Vanaf 9.30 uur inschrijving en koffie

Verzelfstandigen?

Inleiding op het thema door dagvoorzitter Rik Vos, onder andere projectdirecteur van het Ministerie van OCW, oud-directeur van het Instituut Collectie Nederland en van het Fries Museum.

Thema 'Samenwerking en concurrentie' (10.00 uur - 12.00 uur)

- Introductiefilm over het succes van de verzelfstandigde rijksmusea met interviews met hoofdrolspelers van de afgelopen twaalf jaar
Scenario: Marie Christine van der Sman, Virtuuos BV. Realisatie: Peter Reijn, Keen, multidisciplinair ontwerp bureau.
- Markt, taken en functies van musea in Nederland na 1980 Dos Elshout, docent Cultuurbeleid, Onderzoek en Sociologie aan de Universiteit van Amsterdam
- Teweeg brengen; hoe ver gaan we? Pieter-Matthijs Gijsbers, directeur Museumpark Oriëntalis
- Hoe overleven we? Stanley Bremer, directeur Wereldmuseum Rotterdam

Bedrijfs- en instituutspresentaties en informatie van fondsen; 12.30 tot 14.45 uur

<p>Van Royen-zaal a. Management en presentatie</p> <p><i>Onder leiding van Johan Molema (Virtuuos BV, organisatie adviseurs en interim managers)</i></p> <p>12.30-12.40 uur <i>Boeien en binden over P&O en Human Resources Management</i> door Mark van Bezel, werkzaam bij Because, bedrijf voor het oplossen van personeelsvraagstukken</p> <p>12.45-12.55 uur <i>Wegwijzers; routes naar oplossing van een arbeidsconflict</i> door mr. Dorienke de Grave, advocaat arbeidsrecht en NMI gecertificeerd mediator, BrantjesVeerman Advocaten te Amsterdam.</p> <p>13.00-13.10 uur <i>Partner in ontwikkeling en realisatie van presentaties</i> door Bart Wagemakers, directeur van Heymerink/Wagemakers, tentoonstellingsbouw</p> <p>13.15-13.25 uur <i>Pensioen</i> door Robin Riemens en Peter van den Bunder van de Stichting Kunst en Cultuur, pensioen en verzekering</p> <p>13.30 -13.40 uur <i>Het museum als commercieel bedrijf</i> door René Dessing, kunsthistoricus en oud-directeur Artifex, thans directeur Heemst Advies</p> <p>13.45-13.55 uur <i>Zakelijke ontvangsten en evenementen in musea</i> door Leon Kruitwagen, Platform Museale Ontvangsten en Evenementen</p>	<p>Idzerdazaal b. Collecties en onderzoek</p> <p><i>Onder leiding van Marianne de Bruijn (oud-directeur van Het Gedestilleerd Museum)</i></p> <p>12.30-12.40 uur <i>Concessies aan het binnenklimaat van musea</i> door Arjan Pleysier, medewerker van Cauberg-Huygen, raadgevende ingenieurs</p> <p>12.45-12.55 uur <i>Klimaatapparatuur</i> door Hans Oosterling, werkzaam bij CaTeC, leverancier van meetinstrumentatie</p> <p>13.00-13.10 uur <i>Kunstobjectbeveiliging</i> door Paul de Hont, werkzaam bij Automatic Signal, technisch beveiligingsbedrijf</p> <p>13.15-13.25 uur <i>Depotinrichting</i> door Ton op het Veld, werkzaam bij Bruynzeel Storage Systems voor depotopslag</p> <p>13.30 -13.40 uur <i>Digitaliseren met beleid</i> door Paul Versteve, beleidsmedewerker van SenterNovem (Ministerie van EZ)</p> <p>13.45-13.55 uur <i>Onderzoek conservering van hedendaagse kunst</i> Tatja Scholte/Karen te Brake, Instituut Collectie Nederland</p>
--	--

<p>14.00-14.10 uur <i>Ondernemend onderwijs</i> door Bob Crezee van de Reinwardt Academie</p> <p>14.15-14.25 uur <i>Nieuwe audio en multimedia tours</i> door Petra Brinkhof, werkzaam bij Antenna Audio, leverancier van o.a. audio tours</p> <p>14.30-14.40 uur <i>Niet populistisch, wel publieksgericht; over de ideale website</i> door Saskia van der Linden, directeur van Happy User Studio, webadvies</p>	<p>14.00-14.10 uur <i>Programma eCultuur</i> door Marineke van der Reijden van de Mondriaan Stichting</p> <p>14.15-14.25 uur <i>Duurzaam beheer van cultureel erfgoed</i> door Arthur Hanselman, <i>Cit</i>, gespecialiseerd in beheer en presentatie van collecties</p> <p>14.30-14.40 uur <i>Digitaal erfgoed veilig op Disc en Blu-ray</i> door Bert Antenne, vertegenwoordiger van DISC-Nederland, duurzame archivering</p>
--	---

Programma van 15.00 tot 16.30 uur

Plenaire middagessies (15.00 uur - 17.00 uur)

- Is er nog plaats voor wetenschappelijk onderzoek in een verzelfstandigd publieksvriendelijk museum? Paul van de Laar, hoofd collecties/plv. directeur Historisch Museum Rotterdam en bijzonder hoogleraar stadsgeschiedenis aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Thema 'Cultural Governance'

- Hoe houdt de overheid toezicht? Jetta Klijnsma, wethouder cultuur en financiën van de Gemeente Den Haag
- Kwaliteitszorg en zelf assessment bij de voormalige rijksmusea Herma Hofmeijer, directeur Vereniging Rijks gesubsidieerde Musea.
- De nieuwe 'Code Cultural Governance' als leidraad voor beter bestuur Mike Anderson, Stichting Kunst en Zaken

Discussie onder leiding van dagvoorzitter Rik Vos en dankjes in de Graham Bellzaal.

Afsluiting om 17.30 uur.

Toelichting op het programma

Ochtendprogramma: 10.00- 12.00 uur

Verzelfstandigen? Inleiding op het thema door dagvoorzitter Rik Vos, onder andere projectdirecteur van het Ministerie van OCW, oud-directeur van het instituut Collectie Nederland en het Fries Museum.

"Zo'n studiedag had al veel eerder georganiseerd moeten worden", was de reactie van Rik Vos, oud-directeur van het Instituut Collectie Nederland, toen ik hem vroeg of hij dagvoorzitter wilde zijn. "Ik heb zo mijn twijfels over het nut van verzelfstandiging. Mag ik dat in mijn inleiding zeggen?", voegde hij eraan toe. Rik Vos spreekt met gezag, als hij het thema "verzelfstandiging van musea" aan de orde brengt. Als voormalig directeur van het verzelfstandigde en onder zijn leiding volledig verbouwde Fries Museum weet hij waarover hij het heeft. Evenals over thema's als "cultureel ondernemerschap" en "Cultural Governance", zaken waarmee hij zowel in Friesland als Amsterdam ruimschoots ervaring heeft.

Introductiefilm over het succes van de verzelfstandigde musea

Meer positieve geluiden over de effecten van verzelfstandiging komen van Steven Engelsman, directeur van het Rijksmuseum voor Volkenkunde, één van de hoofdrolspelers in de korte film *'Terugblik op verzelfstandiging'*. De verzelfstandiging van de rijksmusea was een novum in Europa.

Daarover houdt Engelsman regelmatig lezingen, verwijzend naar het succes van het Deltaplan voor Cultuurbehoud en de omvangrijke verbouwing van zijn museum. Rien Schouten, hoofd bedrijfsvoering van Museum Meermanno, heeft de effecten van de verzelfstandiging ook van dichtbij meegemaakt. Onder andere tijdens de verbouwing van het museum. Hij prijst de oprichting van de Vereniging Rijksge subsidieerde Musea, een aantal jaren geleden. De vereniging neemt de musea veel werk uit handen, zoals de lastige CAO-onderhandelingen met de vakbonden.

In Nederlands Scheepvaartmuseum in Amsterdam komen Henk Dessens, hoofd collecties, en Linda Mol, hoofd presentatie aan het woord. Henk benadrukt het belang van de Inspectie Cultuurbezit, die de staat van de rijkscollecties in de gaten houdt na verzelfstandiging. Linda Mol betreurt het ontbreken van budget voor het afschrijven van vitrines en tentoonstellingsmaterialen. Een vergeten onderdeel bij de verzelfstandiging.

De film is van de hand van Peter Rijn (Keen) en naar een scenario van Marie Christine van der Sman (oud-directeur van o.a. het Haags Historisch Museum/Gevangenpoort en Museum Meermanno). Na de studiedag zal de film op de website www.museumservice.nl te zien zijn.

Markt, taken en functies van musea in Nederland na 1980

Vervolgens komt Dos Elshout, docent Cultuurbeleid, Onderzoek en Sociologie aan de Universiteit van Amsterdam aan het woord. Hij schrijft bij professor Bram Kempers een proefschrift over markt, taken en functies van musea in Nederland na 1980. Tijdens de studiedag zal hij een tipje van de sluier van zijn onderzoek oplichten.

Teweeg brengen; hoe ver gaan we?

Aan Pieter-Matthijs Gijsbers, directeur van Museumpark Oriëntalis (het voormalige Bijbels Openluchtmuseum), is gevraagd te vertellen in hoeverre hij in zijn publiekspresentatie concessies doet aan de wensen en smaak van zijn publiek.

Het Bijbels Openluchtmuseum hanteert een multiculturele scoop, waarbij allerlei religies de revue passeren.

Hoe overleven we?

De hekkensluiter van de ochtend is Stanley Bremer, directeur van het Wereldmuseum in Rotterdam. Hij gaat in op de lastige dilemma's, waarmee een zelfstandig gemeentelijk museum te maken heeft. Hoe overleeft het museum met een zeer summier budget, zonder geweld te doen aan de collectie- en presentatietaken van het museum?

Programma van 12.00 – 15.00 uur

Tussen de middag, terwijl u een broodje eet, kunt u de bedrijvenbeurs in de Graham Bell-zaal bezoeken. De meeste bedrijven en verschillende fondsen presenteren zich bovendien thematisch in verschillende zalen van het museum (zie: Bijlage, voor informatie over de deelnemende bedrijven). Ook is er gelegenheid om de tentoonstelling 'De Verleiding' in het Museum voor Communicatie te bezoeken.

Middagprogramma van 15.00 – 16.30 uur

Het middagprogramma staat in het teken van de plaats van het wetenschappelijk onderzoek in het verzelfstandigde museum en goed bestuur.

Is er nog plaats voor wetenschappelijk onderzoek in een verzelfstandigd museum?

Prof. dr. P. van Laar, hoofd collecties/ plaatsvervangend hoofd van het Historisch Museum Rotterdam en bijzonder hoogleraar stadsgeschiedenis aan de Erasmus Universiteit Rotterdam gaat in op het eerste thema.

Bij het onderwerp 'Cultural Governance' wordt als centrale vraag gesteld: 'Hoe worden de Besturen en Raden van Toezicht samengesteld en wie controleert hen?'

Hoe houdt de overheid toezicht?

Jetta Klijnsma, wethouder cultuur en media van de Gemeente Den Haag formuleert hierop een antwoord in relatie tot de Haagse musea die verzelfstandigd zijn: het Museon, het Haags Gemeentemuseum en het Haags Historisch Museum.

Kwaliteitszorg en zelf assessment bij de voormalige rijksmusea

Herma Hofmeijer, directeur van de Vereniging Rijksgesubsidieerde Musea, vertelt hoe de verzelfstandigde rijksmusea zelf een methode ontwikkeld hebben om onderzoek te doen naar de kwaliteit van hun instelling en dienstverlening. Daarmee kunnen zij de subsidiegever, het Ministerie van OCW, goede informatie verschaffen. Op die manier houden de musea de regie in eigen hand.

De nieuwe 'Code Cultural Governance'

Mike Anderson van de Stichting Kunst en Zaken licht tot slot de nieuwe 'Code Cultural Governance' toe, waarin richtlijnen geformuleerd zijn voor goed bestuur. Eigenlijk zou elk bestuur of elke Raad van Toezicht de inhoud daarvan ter harte moeten nemen.

Bijlage. Bedrijfspresentaties

De volgende bedrijven presenteren zich:

Antenna Audio

Antenna Audio is wereldwijd marktleider op het gebied van audio- en multimediatours.

Ars Longa Tentoonstellingen

Ars Longa Tentoonstellingen is gespecialiseerd in de ontwikkeling van levendige en attractieve museale presentaties.

Automatic Signal

Automatic Signal Rijsenhout is gespecialiseerd in het realiseren van totaaloplossingen op het gebied van inbraakalarm, cameraobservatie en -registratie, toegangscontrole, brandalarm, objectbeveiliging, security management en mechanische voorzieningen.

Because HRM

Because is een organisatie die oplossingen biedt voor al uw vraagstukken op het gebied van Human Resource Management. Because kan uw salarisadministratie uitvoeren of uw personeelsvraagstukken oplossen.

BrantjesVoerman Advocaten

Mr. Dorienke de Grave van BrantjesVoerman Advocaten is advocaat arbeidsrecht en NMI gecertificeerd mediator bij o.a. arbeidsconflicten.

Bruynzeel Storage Systems

Bruynzeel heeft ruime ervaring in het op maat inrichten van museumdepots.

CaTeC

CaTeC bv is dé leverancier van meetinstrumenten voor de controle van het klimaat (relatieve vochtigheid, temperatuur, licht en CO2).

Cauberg-Huygen Raadgevende Ingenieurs

Adviseurs en specialisten voor bouwfysica, klimaat, daglicht, trillingen, brandveiligheid en akoestiek . Cauberg-Huygen adviseert bij nieuwbouw of renovatie en bij grote tentoonstellingsprojecten.

Cit

Cit houdt zich bezig met de digitalisering van het culturele erfgoed en collecties op innovatieve wijze

voor een zo breed mogelijk publiek toegankelijk maken. *Cit* is de distributeur van The Museum System in Nederland.

DISC

Heeft uw museum problemen met de opslag en (duurzame) archivering van een grote hoeveelheid computergegevens zoals foto's en andere digitale documenten? Dan heeft DISC Nederland, distributeur van Optische Library Systemen, de oplossing voor u. DISC is de fabrikant van automatische digitale opslagsystemen.

Geschiedenis Consultants en Fictoor Grafische Vormgeving en Interieur Architectuur

Geschiedenis Consultants is een historisch onderzoeksbureau uit Groningen. De Geschiedenis Consultants maken geschiedenis toegankelijk en toepasbaar. Zij werken samen met Fictoor Grafische Vormgeving en Interieur Architectuur, die de inhoud op een aantrekkelijke manier, waarbij de vorm altijd een balans zoekt met de inhoud, presenteert.

Happy User Studio/Studio Eironeia

Happy User Studio is de spin in het digitale web en voorkomt dat uw site een doolhof wordt in plaats van het overzichtelijke en gebruiksvriendelijke kunstwerk dat u voor ogen had.

Heemst Advies

Heemst Advies is het adviesbureau van kunsthistoricus René Dessing. Daarvoor was hij oprichter/directeur van Cultureel Organisatiebureau Artifex. Zijn ervaring als organisator van culturele excursies en evenementen benut hij om de bedrijfsmogelijkheden van musea en culturele instellingen te optimaliseren. Zijn adviezen vallen veelal onder het begrip 'cultureel ondernemen' en hebben betrekking op de marketing van musea.

Heymerink/Wagemakers

Het bureau Heijmerink | Wagemakers heeft zich gespecialiseerd in het bouwen van bijzondere interieurs en museale inrichtingen.

Ingressus

Ingressus registreert museumcollecties, catalogiseert boekencollecties, voert conversies van data uit en organiseert cursussen en workshops.

JBF Multi Media Communicatie

JBF is een multimedia bureau waar de kunst van het verhalen vertellen centraal staat. De kunst van: het publiek boeien, inspireren, informeren, verrassen en verbazen. Met opvallende en verfrissende audiovisuels.

Kunst en Cultuur pensioen en verzekering.

Ontwikkelt producten – o.a. pensioen, levensloop en lijfrente – die aansluiten op de behoefte van de culturele sector.

Platform museale ontvangsten en evenementen

Tot de doelgroep van het recent opgerichte Platform behoren de medewerkers van museale instellingen die belast zijn met de verhuur van hun locatie en/of organisatie van ontvangsten evenementen.

Maatschappij O-kwadraat

Een groep organisatie-adviseurs die gespecialiseerd zijn in cultureel ondernemerschap.

RecolArt

Hét adres voor professioneel collectiebeheer.